

Nr 128.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 28 maj 1913.
» » » i Andra kammaren den 28 maj 1913.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl.
Maj:ts proposition med förslag till lag om allmän pen-
sionsförsäkring och till lag om ändrad lydelse av 17 kap.
12 § handelsbalken.*

(Särskilda utskottets utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

Genom en den 28 mars 1913 dagtecknad proposition, nr 126, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga propositionen bilagda förslag till

lag om allmän pensionsförsäkring; och
lag om ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken.

Det senare lagförslaget har i oförändrat skick av Riksdagen antagits.

Däremot har förstnämnda lagförslag icke kunnat av Riksdagen oförändrat godkännas, utan har Riksdagen, i anledning av nämnda pro-

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 14 saml. 42 häft. (Nr 128.)

position ävensom inom Riksdagen väckta motioner, för sin del antagit lag om allmän pensionsförsäkring av sådan lydelse, som nedan skall angivas.

Härjämte har Riksdagen jämväl, med anledning av framställning från enskild motionär, för sin del antagit lag om ändrad lydelse av 2 § 2 mom. i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Riksdagen vill först, beträffande de särskilda bestämmelserna i Eders Kungl. Maj:ts förslag till lag om allmän pensionsförsäkring, angiva de ändringar, tillägg och erinringar, som funnits påkallade vid de särskilda paragraferna i förslaget samt därefter omnämna vissa, till förslagets särskilda stadganden icke hänförliga yrkanden, vilka väl icke föranlett något Riksdagens beslut men som dock funnits förtjäna ett visst beaktande.

4 §.

Enskilda motionärer hava framfört kravet på införandet av en ny avgiftsklass för avgiftspliktiga med inkomst mellan 500 och 800 kronor samt med en avgift av två kronor utöver den för alla avgiftspliktiga gemensamma pensionsavgiften av tre kronor.

På de skäl, kommerskollegium i sitt vid propositionen fogade yttrande framfört, och vilka av motionärerna åberopats, har det synts Riksdagen innebära en betydande vinst, om en dylik klass kunde redan från början infogas i försäkringen. Enligt vad under ärendets behandling inom Riksdagen upplysts, skulle man, därest man rättade sig efter bevillningstaxeringen som gräns, sannolikt hava att räkna med följande siffror för antalen personer inom den nya inkomstklassen, nämligen

300,000 män och
100,000 ej gifta kvinnor.

Lade man åter den efter inkomstskatteförordningens principer uppskattade inkomsten till grund, finge man (för 1908 års förhållanden) följande ungefärliga antal, nämligen

430,000 män,
196,000 kvinnor.

De båda beräkningsgrunderna giva alltså ett ganska skiljaktigt resultat.

Det har synts Riksdagen uppenbart, att vid de försäkringspliktigas fördelning å inkomstklasser den *verkliga* inkomsten såvitt ske kan bör

läggas till grund. Så har ock skett i Eders Kungl. Maj:ts förslag, vilket kunnat anknyta till gränser, som bestämmas genom taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt. I fråga om den föreslagna nya gränsen, vid 500 kronors inkomst, saknas emellertid möjlighet till dylik anknytning; nämnda taxering börjar nämligen först vid 800 kronor. Ställer man då frågan, huruvida denna taxering allenast med hänsyn till den nya inkomstklassen lämpligen kunde utsträckas att avse jämväl mindre inkomsttagare, torde denna icke utan en ganska ingående utredning kunna nöjaktigt besvaras.

Vid sådant förhållande har en anknytning till bevillningstaxeringen tett sig såsom den för närvarande enda utvägen. Det arbete, som härigenom pålägges taxeringsmyndigheterna, blir tydligen, om ock ganska omfattande, av övervägande mekanisk natur och torde därför kunna anses bliva icke alltför betungande. Vederbörande departementschefer hava ej heller, enligt vad som inhämtats, funnit avgörande hinder möta mot en dylik anordning.

Riksdagen har icke förbisett, att en sådan anordning är förknippad med avsevärda olägenheter, i det att dels ett stort antal ägare och brukare av jordbruksfastighet, vilka med hänsyn till sin ekonomiska ställning borde hänföras till den nya klassen, såsom allenast påförda fastighetsbevillning, komma att kvarstanna i den lägsta klassen, dels ock samma förhållande kommer att inträffa i fråga om ett antal personer med inkomst av 500 kronor eller därutöver å orter, där högre bevillningsfritt avdrag än 450 kronor förekommer. Såsom av nyss anförda siffror framgår, skulle de härigenom uteslutnas antal bliva ganska betydande.

Då Riksdagen, med full insikt om de därmed förbundna bristerna, likväl bestämt sig för en anslutning till bevillningstaxeringen, vill Riksdagen emellertid icke underlåta att uttala den förvissning, att Eders Kungl. Maj:t skall låta sig angeläget vara att snarast till prövning upptaga frågan om dessa bristers avhjälpan.

I samband med den omformulering av paragrafen, som betingats av den föreslagna ändringen, har Riksdagen funnit lämpligt vidtaga den jämkning, att vid bestämmande jämlikt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt av vad som skall anses såsom inkomst i paragrafens mening »det taxerade beloppet» lägges till grund i stället för det inkomstbelopp, som ingår i taxeringen. Frånsett det förhållandet att, där berörda belopp icke sammanfalla, det förstnämnda torde vara bättre ägnat att tjäna till ledning vid den avgiftspliktiges inordnande i ena eller andra avgiftsklassen, medför ändringen även den fördelen, att medan man för att finna det i taxeringen ingående inkomstbeloppet skulle

nödgas återgå till själva deklarationen, man ifråga om det taxerade beloppet kan hålla sig till inkomstlängden, något som torde föranleda ett väsentligt lindrigare arbete för taxeringsnämndens ordförande.

5 §.

I åtskilliga inom Riksdagen med anledning av Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande lagförslag väckta motioner hava yrkanden framställts om uteslutande ur denna § av den bestämmelse, enligt vilken från avgiftsplikt skulle undantagas den, i vilkens taxering under året enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt inberäknas förmögenhet till värde av minst 6,000 kronor, ävensom hustru till sålunda undantagen person.

Otvivelaktigt skulle, såsom föredragande departementschefen (ävensom ålderdomsförsäkringskommittén) anført, en nedsättning av totalkostnaderna för försäkringen vinnas genom återopade stadgande. Bestämmelsen synes emellertid ur andra synpunkter icke vara till sin innebörd tillfredsställande. För var och en, som ej haft tillfälle att djupare tränga in i den finansiella grundvalen för lagförslaget och framför allt i den ekonomiska innebörden av det ifrågasatta stadgandet om undantag från avgiftsplikt — sålunda sannolikt för den stora massan av dem, som skulle omfattas av försäkringen — måste det te sig såsom en betydande oegentlighet att ur en allmän folkpensionering utesluta dem, som äga en viss förmögenhet. Det måste särskilt framträda, att dessa äga en större ekonomisk bärkraft än andra av försäkringen berörda personer och sålunda lättare kunna erlagga dem påförda avgifter. Men vidare innebär besittandet av förmögenhet under någon tid av livet ingalunda trygghet för att icke denna kan komma att förloras, varigenom sålunda behov av högsta möjliga pensionsbelopp komme att föreligga i samma grad som för alla andra. Ju längre tid en person såsom ägare av förmögenhet blir utesluten från avgiftsplikten, desto mindre blir hans avgiftspension. De personer, som redan vid jämförelsevis unga år komma till förmögenhet av minst 6,000 kronor, bliva så gott som helt och hållet uteslutna från förmånen att genom inbetalning av egna avgifter bliva delaktiga av denna del av försäkringen. För sådana personer blir ställningen, därest de på äldre dagar förlora sin förmögenhet, sålunda särskilt ogynnsam, i det att deras pension huvudsakligen kommer att bestå endast i pensionstillägg eller, eventuellt, understöd, enär de ej i avsevärd mån kunnat öka sina pensionsförmåner genom egen avgifts-

pension samt den i förhållande till antalet erlagda avgifter utgående höjningen av pensionstillägget.

På grund av dessa synpunkter, vilka enligt Riksdagens mening böra tillmätas en avgörande betydelse framför de för bestämmelsens bibehållande omförmälda motiv, har Riksdagen ansett den berörda punkten böra ur §:n utgå.

6 §.

Då Riksdagen velat undvika, att förmögenhetsgränsens borttagande skulle medföra en sänkning av avgiftspensionen, har Riksdagen ansett sig böra pröva, huruvida den räntefot, på vilken det föreliggande förslagets beräkningar vila, möjligen kunde något höjas, utan att beräkningarnas tillförlitlighet nämnvärt rubbades. En höjning av fondräntan till 3,85 % skulle, enligt vad verkställda beräkningar utvisa, möjliggöra ett bibehållande av avgiftsprocenten för män vid 30 %, även om förmögenhetsgränsen borttoges. Då en sådan förhöjning icke funnits överskrida den gräns, som bjudes av försiktigheten, har Riksdagen ansett en räntefot av nyssnämnda belopp kunna läggas till grund för beräkning av fondens avkastning.

Det förslag till lösning av frågan om sättet för avgiftspensionernas beräkande, som i Eders Kungl. Maj:ts proposition framstälts, har Riksdagen ej ansett sig kunna biträda. Den där tillämpade metoden för höjning av kvinnornas avgiftspension till samma belopp som männens har nämligen synts Riksdagen strida mot själva grundsatsen för dessa pensioners bestämmande. Skola dessa, såsom eljest av Eders Kungl. Maj:ts förslag synes framgå, och vilket Riksdagen även för sin del ansett vara riktigt, utgå med belopp, som motsvara värdet av gjorda inbetalningar, så frångås denna princip uppenbarligen, när till kvinnornas pensionsavgifter av statsmedel tillskjutas belopp tillräckligt stora för att höja deras pensioner till samma storlek som männens. Statsbidraget, i den form för dess utgående, som eljest valts i den föreslagna pensioneringen, avser ju att öka avgiftspensionerna för personer med ingen eller ringa egen inkomst upp till sådana belopp, att totalpensionen må fylla sitt syfte. Det statstillskott, som, enligt vad nu antytts, skulle utgå till utfyllande av kvinnornas avgiftspensioner, medför sålunda ej

blott ett avsteg från lagförslagets grundsats i förut berörda avseende, utan innebär dessutom även en helt ny form för statsbidragets utgörande inom försäkringen.

Riksdagen har funnit dessa och andra skäl tala för en återgång till ålderdomsförsäkringskommitténs ståndpunkt i denna fråga och alltså ansett, att avgiftsprocenten borde för man och kvinna fastställas till det särskilda belopp, som hänförde sig till det enligt försäkringstekniska grunder beräknade värdet av deras pensionsavgifter. I anslutning till vad ovan anförts beträffande den förutsättning i fråga om fondens ränteavkastning, från vilken Riksdagen ansett sig kunna utgå, har Riksdagen funnit nämnda procentbelopp böra fastställas till 30 för man och 24 för kvinna.

Riksdagen har emellertid i samband härmed ansett en förändring böra vidtagas med avseende på storleken av kvinnas pensionstillägg från föreslagna 125 till 140 kronor. Den summa av 1,5 miljoner kronor, vilken enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle från början av försäkringens ikraftträdande årligen disponeras för utfyllande av kvinnornas avgiftspension, motsvarar en efter hand till omkring 3 $\frac{1}{3}$ miljoner kronor växande pensionsutgift. Angivna höjning av pensionstillägget för kvinna skulle medföra en ökning i slutkostnaden (1907 års förhållanden) av omkr. 3 miljoner kronor. Denna kostnad skulle sålunda fullt uppvägas av den nyss berörda, från början med 1,5 miljoner kronor utgående statsutgiften.

Gentemot den föreslagna bestämmelsen om pensionstilläggets höjning har invänts, att en dylik förhöjning av pensionstillägg allenast för dem, som betalade högre avgifter, måste te sig såsom en orättvisa mot övriga försäkrade.

Riksdagen, som väl håller före, att fog förelegat för berörda bestämmelses införande i lagförslaget, men tillika anser, att den mot densamma framburna invändningen äger en viss grad av berättigande, har för frågans lösning sökt finna en annan utväg. Det har därvid synts Riksdagen angeläget att närmast anordna den ifrågasatta förhöjningen på det sätt, att den komme samtliga försäkrade till del och framför allt finge karaktären av en uppmuntran till största möjliga punktlighet och omsorg vid avgiftsbetalningen.

Riksdagen har därför funnit sig böra välja ett system, enligt vilket pensionstillägget höjes med viss procent för varje 1-krona av fullt

erlagd pensionsavgift. Genom en dylik anordning synes förhöjningens karaktär av uppmuntran till ordentligt fullgörande av avgiftsbetalningen på tydligaste sätt framträda, varjämte den för ändamålet nödiga kostnaden på jämnaste sätt fördelas till förmån för *alla* försäkrade.

För att göra denna förhöjning någorlunda effektiv kräves emellertid ett ej oväsentligt högre belopp än den summa av 1,5 miljoner kronor, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag avsetts för den där ifrågasatta anordningen. Då Riksdagen emellertid, såsom nedan skall angivas, icke funnit sig kunna förorda bifall till den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna s. k. barnpensioneringen, har det för dennas anordnande beräknade beloppet ansetts kunna disponeras för nu ifrågavarande syfte.

Av nu anförda skäl har Riksdagen antagit en bestämmelse, enligt vilken förhöjningen av pensionstillägget skulle utgöra 0,08 % för varje 1-krona av fullt erlagd avgift.

Då Riksdagen insett de betydande fördelar, som skulle vinnas, särskilt för de minsta inkomsttagarna och därigenom för försäkringens effektivitet överhuvud, om denna kunde så anordnas, att åtminstone de allra lägsta inkomsterna icke behövde frändragas vid beräkning av pensionstilläggets storlek, har Riksdagen sökt att, i den mån det synts ekonomiskt genomförbart, tillmötesgå det krav, som i sådant avseende framställts.

Riksdagen har sålunda antagit en bestämmelse, enligt vilken vid en årsinkomst av högst 50 kronor intet avdrag får ske i pensionstilläggets belopp och vid inkomster, som uppgå till 50 men icke till 100 kronor, avdrag göres allenast med det belopp, varmed årsinkomsten överstiger 50 kronor. Genom en dylik bestämmelse undvikas olägenheten av alltför stora differenser ifråga om inkomsttagare, vilkas inkomster ligga nära minimigränsen men på ömse sidor om densamma, och vinnes en mjukare anpassning till inkomstens belopp.

Vid prövning av det i lagförslagens 6 § 4 stycket förekommande stadgande om s. k. barnpensionering har Riksdagen funnit, att åtskilliga av de frågor, som äro mer eller mindre nära förbundna med en sådan pensionerings anordnande, ännu icke nått sin lösning i vårt land och delvis icke kunna förutsättas bliva lösta förrän i samband med den

revision av vår fattigvårdslagstiftning, vartill som bekant förarbeten för närvarande pågå. Under sådana omständigheter har Riksdagen, ehuru den finner det med barnpensioneringen avsedda syftet behjärtansvärt, icke ansett sig böra bifalla dess medtagande i nu förevarande lagförslag.

8 §.

Lagrådet hade vid 8 § i det till lagrådet remitterade förslaget hemställt, att i paragrafens första stycke förekommande bestämmelse om indragning av pensionstillägg måtte göras tillämplig även å dem, som före uppnådd ålder av 67 år åtnjöte avgiftspension. I samband med den ändring, som härav föranletts, har av Eders Kungl. Maj:t vidtagits en förändring, som möjliggjort avgiftspensions indragning även för den, som icke längre är mantalsskriven i riket. Enligt Riksdagens mening innebär denna förändring ett avsteg från den princip, som annars är genomförd i fråga om avgiftspensionen, nämligen att densamma alltid utgår, så snart någon av de för densamma grundläggande betingelser, invaliditet eller fyllda 67 år, är för handen. Riksdagen har för sin del funnit riktigtast att fasthålla vid denna princip samt med anledning härav vidtagit en förändring i paragrafen.

9 §.

Riksdagen har funnit sig böra i viss utsträckning tillmötesgå framställda krav på skärpning av de s. k. »värdighetsbestämmelserna» för rätten att åtnjuta det allmännas bidrag till pensionen.

Sålunda har *undandöljande* av inkomst eller egendom ansetts böra uttryckligen likställas med avhändande.

Vidare har i fråga om paragrafens tredje stycke en återgång till ålderdomsförsäkringskommitténs uttryckssätt skett i sådant avseende, att »oordentligt levnadssätt» såsom diskvalifikationsgrund funnits böra ersättas av »uppenbar underlåtenhet att efter förmåga söka ärligen bidraga till sin försörjning», varjämte Riksdagen ansett sådan underlåtenhet ävensom hemfallenhet åt dryckenskap böra *i och för sig* — och alltså oberoende av huruvida den pensionsberättigade av sådan anledning »blivit eller måste antagas bliva i behov av fattigvård» — föranleda angiven påföljd. Det sålunda ändrade stadgandet har inordnats såsom en avdelning c) i första stycket av Riksdagens förslag, varvid, genom en jämk-

ning i nämnda styckes lydelse, pensionsnämnds befogenhet att undantagsvis medgiva pensionstillägg med minskat belopp ställts i relation allenast till a) och b).

Då slutligen lagens formulering icke syntes förebygga det onekligen mindre lämpliga förhållande, att pensionstillägg utginge till fånge eller den, som dömts till tvångsarbete, har till förekommande av sådant ett stadgande härom inryckts i lagen. Det har i samband härmed befunnits lämpligt att, i likhet med vad som stadgas i den tyska riksförsäkringslagen, medgiva den pensionsberättigades anhöriga rätt att under tiden uppbära pensionstillägget, försåvitt de för sitt uppehälle äro beroende av pensionstagaren.

I fråga om stadgandet att, där pensionstillägg eller del av pensionstillägg av någon av de i paragrafen angivna orsaker icke utgår till pensionstagare, sådant tillägg eller del därav skall tillfalla den kommun, till vilken pensionstagaren i fattigvårdshänseende hör, har anmärkts, att tillräcklig grund för ett dylikt medgivande funnes endast om och i den mån pensionstagaren komme i behov av och tilldelades fattigvård. Riksdagen, som funnit denna anmärkning äga fog, har med anledning av densamma vidtagit en förändring av paragrafen.

Man har vidare påyrkat införande på lämpligt ställe i lagen av bestämmelse att, där pensionsberättigad, för vilken en eller flera pensionsavgifter av tre kronor erlagts av kommun, bliver tilldelad fattigvård, den kommun, som bekostar vården, skall äga att för sina kostnader undfå ersättning från den i lagen omförmälda fond intill det belopp, som enligt den i 6 § första stycket angivna grund skulle i pension motsvara det eller de av kommunen erlagda pensionsavgiftsbeloppen. Man har erinrat, att de av kommuner erlagda trekronorsavgifterna icke vid de ekonomiska kalkylerna tagits i beräkning såsom representerande något visst bidrag till kostnaderna. Det syntes befogat, att den kommun, som nödgades meddela vederbörande pensionsberättigade fattigvård, till kostnaderna härför finge det bidrag, som motsvarade nedsättningen under den normala avgiftspensionen. Riksdagen, som anslutit sig till denna uppfattning, har i paragrafen infört ett stadgande av föreslaget innehåll.

Med anledning av vissa inom Riksdagen framburna motioner, har Riksdagen vidare funnit lämpligt att i förevarande paragraf medgiva allmän fattigvårds- eller sjukvårdsanstalt eller annan allmän anstalt, där pensionstagare vårdas, rätt att uppbära hans pensionstillägg.

11 §.

Riksdagen har funnit syftet med de under denna § föreslagna bestämmelser värt uppmärksamhet. Det synes emellertid Riksdagen, att stadgandet bör anses falla utom ramen för ett försäkringssystem och lär det icke vara osannolikt, att vad man med detsamma velat vinna skall kunna ernås på annan väg. Vid sådant förhållande har Riksdagen funnit lämpligt låta paragrafen utgå ur förslaget.

En följd av denna §:s uteslutande har blivit, att 12—17 §§ enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag i den av Riksdagen antagna lagen erhållit förändrad nummerföljd från och med 11 till och med 16, varefter ett nytt stadgande inskjutits såsom 17 § i den av Riksdagen antagna lagen.

12 §.

På grund av den förändring i sättet för beräkandet av kvinnornas avgiftspensioner, som av Riksdagen beslutits under 6 §, måste tydligen andra stycket av förevarande paragraf utgå.

14—16 §§.

Med hänsyn till önskvärdheten av att för de avgiftspliktiga i största möjliga utsträckning underlätta avgifternas erläggande har Riksdagen framflyttat den tidpunkt, före vilken den för alla avgiftspliktiga gemensamma pensionsavgiften skall vara erlagd, till den 1 juli. En ytterligare lättnad för de avgiftspliktiga har Riksdagen ansett lämpligen kunna beredas därigenom, att såsom villkor för rätt till avgifts tillgodoräknande uppställa, icke, såsom Eders Kungl. Maj:ts förslag, att avgiften erlagts »före uppbördstidens utgång», utan allenast att densamma erlagts före den 1 juli.

Det har inom Riksdagen påvisats, att, med hänsyn till vissa för Stockholm säregna förhållanden, tillämpningen därstädes av 15 §:ns stadganden rörande uppgörandet av den i §:n nämnda förtecknings skulle vålla vissa svårigheter. Med hänsyn härtill och då någon jämkning av dessa bestämmelser kan komma att visa sig erforderlig jämväl vad beträffar andra kommuner, har Riksdagen genom ett särskilt stadgande velat bereda möjlighet härtill.

Vad angår föreskriften i 16 § första stycket, vill Riksdagen framhålla, att ett införande i taxeringslängden av alla de avgiftspliktiga,

som hava att erlägga allenast 3 kronor, och vilket skulle äga rum för det fall, att Eders Kungl. Maj:t meddelat sådant förordnande, varom i 14 § tredje stycket förmåles, torde förutsätta en ändring i gällande förordning om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, varom förslag icke förelagts Riksdagen. Innan sådan ändring skett, torde därför förordnande jämlikt 14 § tredje stycket icke kunna meddelas.

Avfattningen av 16 § andra stycket i Eders Kungl. Maj:ts förslag har syntts Riksdagen otydlig samt möjligen ägnad att bibringa en oriktig uppfattning av statens ställning till frågan om statsutskyldernas ordentliga erläggande. Riksdagen har med anledning härav ansett en omformulering av stadgandet böra äga rum.

17 § (i den av Riksdagen antagna lagen).

Riksdagen har funnit det ur flera synpunkter önskvärt att i lagen uttryckligen fastslå, att hos en person kunna uttagas de avgifter, som påförts hans hustru och hemmavarande minderåriga barn. Uppenbart är ju, att härigenom vinnes en avsevärd lättnad vid avgifternas indrivning. Å andra sidan får man se till, att genom en sådan anordning en fattig familjeförsörjare ej obehörigen betungas med erläggande av avgifter för sina anhöriga. Att gift man skall vara skyldig erlägga sin hustrus ifrågavarande pensionsavgift, därest hon ej vunnit boskillnad, synes helt naturligt och har här därför uttryckligen stadgats. Någon motsvarande skyldighet för fader beträffande hans barns avgifter förefinnes däremot icke. Att Riksdagen trots detta velat ålägga minderårigs fader att i viss utsträckning ansvara för avgiftens erläggande har sin grund dels däri, att det måste antagas vara för honom angeläget att bereda sitt barn förmånen av pensionsrätt, dels ock däri att, om den minderåriga på grund av eget arbete eller eljest har några inkomster, hans fader väl får anses kunna utan större svårighet göra sin regressrätt gällande.

23 §.

I andra stycket av denna paragraf har enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag lämnats den föreskrift, att ordförande och ledamöter i pensionsnämnd skola för sin inställelse vid sammanträdena åtnjuta ersättning av kommunen, ävensom att beloppet av denna ersättning skall av kommunen bestämmas. Emellertid har Riksdagen redan för sin del beslutat rörande dylik ersättning till ledamot av taxeringsnämnd, och

då ordförande och ledamot av pensionsnämnd lämpligen torde i detta avseende böra likställas med ledamot av taxeringsnämnd, har Riksdagen ansett stadgandet om ifrågavarande ersättning åt ordförande och ledamöter i pensionsnämnd böra avfattas i överensstämmelse med Riksdagens nyssnämnda beslut.

26 §.

Riksdagen har vid denna § antagit två smärre tillägg. Dels har i första stycket bland ordförandens skyldigheter intagits, att han skall föra förteckning över de pensionstagare, till vilkas pensioner kommunen enligt 10 § lämnar bidrag, dels har i tredje stycket stadgats, att protokoll vid pensionsnämnds sammanträde skall innehålla uppgift jämväl om närvarande ombud för pensionsstyrelsen och landsting. Den förstnämnda föreskriften återfinnes i ålderdomsförsäkringskommitténs förslag till lydelse av denna §, och det synes Riksdagen, som om skäl saknas att utelämna detta stadgande.

Beträffande andra stycket, har Riksdagen bifallit endast dess första punkt.

Lagrådet har fäst uppmärksamheten därå, att bibehållandet av det i sista punkten av stycket upptagna stadgandet rörande arvode till ordförande i pensionsnämnd måste bli beroende därav, om vid lagens antagande i kommunalförordningen för landet givits de bestämmelser, till vilka här hänvisats. Med anledning härav och då vid tiden för den slutliga behandlingen i Riksdagen av förslaget till lag om allmän pensionsförsäkring Eders Kungl. Maj:ts förslag till ändring av gällande kommunalförfattningar ännu icke varit föremål för Riksdagens slutliga prövning, har Riksdagen ansett bestämmelserna om eventuellt särskilt arvode åt pensionsnämnds ordförande böra uteslutas ur förslaget. Riksdagen anser emellertid givet, att likartade bestämmelser lämpligen böra äga giltighet i fråga om berörda områden, samt föreställer sig, att Eders Kungl. Maj:t icke lär försumma att framlägga det förslag i här förevarande ämne, som av Riksdagens beslut må föranledas.

28 §.

Enskild motionär har hemställt om sådan ändring av denna paragrafs innehåll, att till bevakande av det allmännas intressen justitiiekanslern måtte tilldelas befogenhet att hos Eders Kungl. Maj:t anföra eller medgiva anförandet av besvär mot pensionsstyrelses beslut. Samme motionär har tillika hemställt om sådant tillägg till lagen om Kungl.

Maj:ts regeringsrätt, att mål av denna art skulle hänskjutas till regeringsrättens avgörande. Riksdagen har funnit de av motionären anförda skäl värda beaktande och fördenskull för sin del antagit en ändring i ifrågavarande § i huvudsaklig överensstämmelse med motionärens yrkande, ävensom en däremot svarande ändring i lagen om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

32 §.

Enligt det av Eders Kungl. Maj:t framlagda förslag skulle pensioner under 30 kronor utbetalas på en gång men större pensioner med en tolvtedel varje månad. Med en sådan anordning för pensionernas utbetalande skulle emellertid understundom synnerligen små belopp komma att för varje gång lyftas, medan å andra sidan det väl kan låta tänka sig, att en pensionstagare under vissa förhållanden kunde hava fördel av en utbetalning i åtminstone två terminer av pensioner understigande 30 kronor. Riksdagen har med hänsyn härtill vidtagit en ändring i paragrafen.

Beträffande det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna stadgande om särskild preskriptionstid för förfallna pensionsbelopp, har Riksdagen funnit, att tvekan möjligen kan uppkomma rörande tidpunkten, då ett belopp skall anses till betalning förfallet. Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit att låta den årliga pensionen som regel preskriberas med en tolvtedel för varje månad. Det har syntes Riksdagen vara redigare och överskådligare att i stället föreskriva, att hela den under visst år utfallande pension preskriberas vid utgången av nästföljande år.

33 §.

Vad Eders Kungl. Maj:t i denna § föreslagit, har Riksdagen icke funnit föranleda till annan anmärkning än att, då Riksdagen strukit det i 6 § fjärde stycket föreslagna stadgandet om särskilt pensionstillägg för den, som är till arbete varaktigt oförmögen och har att försörja ett eller flera egna barn under femton år, Riksdagen i anslutning härtill låtit jämväl den i andra stycket av ifrågavarande paragraf givna föreskrift om understöd åt person i liknande ställning utgå ur förslaget.

34 §.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle frivilliga avgifter under ett kalenderår ej få erläggas till högre sammanlagt belopp än det antal

kronor, som motsvarade halva antalet levnadsår. Denna bestämmelse har syntes Riksdagen innebära en alltför stark begränsning av möjligheten för personer tillhörande yngre åldersklasser att utnyttja den frivilliga försäkringens fördelar. Förmågan att betala avgifter torde ingalunda jämnt växa med åldern, utan i allmänhet vara större i yngre år än på gamla dagar. Med hänsyn härtill har Riksdagen funnit sig böra tillmötesgå ett av enskild motionär framfört förslag, enligt vilket, i stället för de med åldern stigande maximibeloppen, för avgiften fastställes allenast en övre gräns av 30 kronor för år.

Vidare har Riksdagen ansett sig böra biträda ett motionsvis framställt yrkande att bestämmelsen om viss förhöjning med statsmedel av den frivilliga pensionens belopp för allenast mindre bemedlade pensionärer måtte ur förslaget utgå samt ansett den frivilliga pensionen böra höjas med samma belopp för alla. Det ligger nämligen enligt Riksdagens mening stor vikt därpå, att den frivilliga försäkringen vinner största möjliga anslutning, och för vinnande av sådant syfte synes det — enligt vad utlandets erfarenhet visar — vara oundgängligen nödvändigt att sporra därtill genom ett understödande med statsmedel av försäkringen, ett understöd, som för att tjäna såsom verklig uppmuntran icke torde böra begränsas till att omfatta allenast vissa grupper av försäkrade. För att hålla kostnaden för ett dylikt statsbidrag inom samma ram, som enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag ifrågasatts, har Riksdagen stannat vid stadgandet, att den procent, enligt vilken det årliga beloppet av den frivilliga pensionen skall för alla försäkrade beräknas, skall för män höjas från $1\frac{1}{3}$ till $1\frac{1}{2}$ % av avgiftens belopp i den ordning det kungl. förslaget innebär. Kostnaden för denna höjning skall med ett belopp, motsvarande $\frac{1}{8}$ av summan av de under året erlagda avgifterna, bestridas av statsmedel. Statsbidragets utgivande till den frivilliga försäkringen innebär således, att den mot de erlagda avgifternas värde svarande pensionen höjes med $\frac{1}{8}$ av sitt belopp.

På grund av den under 6 § angivna ståndpunkt, enligt vilken såväl männens som kvinnornas pensioner skola var för sig försäkringsmässigt fastställas, har Riksdagen bestämt, att frivillig pension skall för kvinna bestämmas till $\frac{5}{6}$ av mannens.

37 §.

Riksdagen har varmt behjärtat de inom Riksdagen framburna önskemål, som gått ut på att låta den nu levande generationen i största möjliga utsträckning bliva delaktig av försäkringens förmåner. Det har

synts Riksdagen uppenbart, att ju gynnsammare övergångsstadgandena gestaltades och därigenom den nu levande generationens intressen tillgodosåges, desto tidigare och klarare skulle försäkringens nytta och innebörd framträda. Det har emellertid stått klart, att detta spörsmål i främsta rummet vore en kostnadsfråga, vars lösning måste rättas efter de medel, som kunde för ändamålet disponeras.

Vad först beträffar avgiftsförsäringen, har Riksdagen beträffande Eders Kungl. Maj:ts förslag i detta avseende icke vidtagit annan ändring än vad som föranledes av Riksdagens beslut om för-mögenhetsgränsens borttagande och införandet av den nya klassen, varigenom nödvändiggjorts någon reduktion i avgiftspensionernas belopp utöver vad som av Eders Kungl. Maj:t föreslagits. Därjämte har, i anslutning till Riksdagens beslut om beräkning av kvinnas avgiftspension, erfordrats särskild bestämmelse om att den sistnämnda må beräknas med fyra femtedelar av motsvarande procent för man.

Beträffande vidare den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelsen i fråga om rätt till pensionstillägg och understöd under övergångsåren, så har denna ej synts Riksdagen vara helt tillfredsställande. Dels skulle den nämligen kunna giva upphov till en del betydande svårigheter vid tillämpningen, dels och framför allt uteslutes ock därigenom helt och hållet den mycket stora gruppen icke fullt försörjda invalider mellan 60 och 67 år. Av ålderdomsförsäkringskommitténs beräkningar framgår, att därest man ville låta alla dem, som vid 1914 års ingång icke fyllt 67 år och redan äro invalider, men icke äro fullt försörjda av fattigvården eller enskilda, komma i åtnjutande av understöd enligt 33 § i lagförslaget, kostnaden härför skulle under första året uppgå till omkring 6,3 miljoner kronor. Då emellertid allenast omkring hälften av denna kostnad, enligt Riksdagens mening, kan för detta syfte disponeras, måste, om alla ej av fattigvården eller enskilda försörjda invalider under 67 år skola medtagas i försäringen, de till dem utgående understöden på något sätt reduceras. Bland de olika utvägar, som Riksdagen för dylikt ändamåls vinnande haft under övervägande, har Riksdagen funnit sig böra antaga det förslag, som innebär, att för dem, som före utgången av år 1918 förvärvat rätt till pensionstillägg eller understöd eller till ökning därav, beloppen bestämmas till följande procent av eljest stadgade summa, nämligen:

för den, som under år 1914 förvärvat sådan rätt, till	50 %
» » » » » 1915 » » » »	60 %
» » » » » 1916 » » » »	70 %
» » » » » 1917 » » » »	80 %
» » » » » 1918 » » » »	90 %

Kostnaden härför har beräknats till 3,15 miljoner kronor, således till ungefärligen det av Eders Kungl. Maj:t beräknade belopp.

Enskilda motionärer hava framställt yrkande om införande i lagen av en bestämmelse, enligt vilken för varje försäkrad borde av pensionsstyrelsen utfärdas en försäkringsbok, vilken efter inbetalandet av första pensionsavgiften skulle avgiftsfritt tillställas de avgiftspliktige.

En föreskrift av denna art har syntes Riksdagen ej hava sin rätta plats i lagen, enär den i själva verket torde avse en administrativ detalj och dess genomförande sålunda kan tillgodoses i sammanhang med utfärdandet av de föreskrifter rörande lagens tillämpning, vilka, där de kunna finnas erforderliga, jämlikt 36 § i lagen skola utfärdas av Eders Kungl. Maj:t.

Lämpligheten av den föreslagna anordningen har Riksdagen under sådana omständigheter för sin del ej närmare prövat, men har det syntes Riksdagen, som om förslaget vore värt att tagas under allvarligt beaktande, när fråga uppstår om utfärdande av nyssnämnda föreskrifter.

Motionsvis hava jämväl framförts krav på genomförande i samband med pensionsförsäkringen av åtgärder till förebyggande av invaliditet.

Riksdagen håller i likhet med motionärerna före, att de i förslagen åsyftade åtgärder, varigenom en förebyggande sjukvård i anslutning till pensioneringen kunde åvägabringas, måste anses såsom mycket betydelsefulla. I likhet med vad föredragande departementschefen i detta ämne anfört, finner emellertid även Riksdagen, att frågan om dylika åtgärders vidtagande lämpligen bör upptagas först då försäkringen någon tid varit i verksamhet och nödig erfarenhet vunnits rörande de anordningar i detta syfte, som kunna finnas bäst avpassade för vårt land.

Inom Riksdagen hava vidare yrkanden framställts om utredning och därav betingat förslag rörande en särskild efter yrkets egenart avpassad sjömanspensionering med beaktande i första rummet av det oeftergivliga behovet för sjöfolket av en väsentligt lägre pensionsålder än den i förslaget till lag om allmän pensionsförsäkring angivna.

Riksdagen har ej kunnat bifalla berörda yrkanden, men har Riksdagen likväl velat understryka det framförda kravet på beaktande av att, då, såsom föredragande departementschefen ställt i utsikt, frågan om förbättrade pensioner för sjömännen snarast återupptages till prövning, med anledning av sjöfolkets särskilda förhållanden andra bestämmelser än i den allmänna försäkringen böra i viktiga avseenden, såsom beträffande tiden för ålderspensionens utfallande m. m., anses av behovet påkallade.

Riksdagen får sålunda för Eders Kungl. Maj:t anmäla, att Riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 126 för sin del antagit följande lagar:

1:o) Lag

om

allmän pensionsförsäkring.

Härigenom förordnas som följer:

Allmänna bestämmelser.

1 §.

Envar svensk man eller kvinna skall, där ej nedan annorlunda stadgas, enligt denna lag genom erläggande av årliga pensionsavgifter och med bidrag av allmänna medel försäkras till erhållande av pension.

2 §.

Rätt till pension enligt denna lag inträder vid varaktig oförmåga till arbete och senast vid fyllda sextiosju år, även om varaktig arbetsoförmåga då ännu icke är för handen.

Varaktig oförmåga till arbete skall anses vara för handen hos den, som befinnes till följd av ålderdom, kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller lyte vara ur stånd att vidare försörja sig genom sådant arbete, som motsvarar hans krafter och färdigheter.

3 §.

Pensionsärenden, som i denna lag avses, handläggas av en för hela riket gemensam myndighet, benämnd pensionsstyrelsen, samt av särskilda pensionsnämnder i orterna.

I behandling av besvärsmål eller, oberoende av besvär, av fråga om lagligheten av pensionsnämnds beslut skola deltaga förutom den, av vilken ärendet föredrages, minst två av styrelsens ledamöter; skolande av dessa ledamöter åtminstone en hava fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas. Uppstå härvid skiljaktiga meningar, gälle vad allmänna lagen stadgar angående omröstning till dom.

I övrigt bestämmas grunderna för pensionsstyrelsens organisation och verksamhet av Konung och Riksdag.

Om avgiftsplikt.

4 §.

Beloppet av den pensionsavgift, som skall av envar avgiftspliktig erläggas, utgör för varje år tre kronor. Därutöver erlägges av den, som under nästföregående år åtnjtit inkomst av minst 500 kronor:

- a) om inkomsten ej uppgår till 800 kronor, två kronor;
- b) om inkomsten uppgår till 800 men ej till 1,200 kronor, fem kronor;
- c) om inkomsten uppgår till 1,200 kronor eller mera, tio kronor.

Inkomst, som i denna § avses, utgör för den, som taxerats enligt gällande förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt, det taxerade beloppet, samt för den, som icke taxerats enligt nämnda förordning, den inkomst, som taxerats enligt förordningen angående bevillning av fast egendom samt av inkomst.

5 §.

Pensionsavgift erlägges ej av någon för år före det, under vilket han fyller sexton år, eller efter det, under vilket han fyllt sextiosex år, eller för år, för vilket han icke är i riket mantalsskriven. Pensionsavgift erlägges ej heller av den, som är till arbete varaktigt oförmögen.

Från avgiftsplikt undantages jämväl

- a) ordinarie innehavare av tjänst, å vilken lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänsteinnehavares rätt till pension eller lagen den 4 juli 1910 angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar äger tillämpning;

b) delägare i telegrafverkets eller folkskollärarnas pensionsinrättning samt i arméns eller flottans pensionskassa;

c) ordinarie innehavare av prästerlig tjänst;

ävensom hustru till sålunda undantagen person.

I övrigt ankommer på Konungens prövning, huruvida och under vilka villkor personer, vilka pension är tillförsäkrad på grund av anställning i allmän eller enskild tjänst eller genom försäkring i pensionsinrättning eller livränteanstalt, må undantagas från avgiftsplikt enligt denna lag.

Om pension.

6 §.

Pensions årliga belopp utgör för man trettio och för kvinna tjugofyra procent av de erlagda pensionsavgifternas sammanlagda belopp.

Därjämte utgår av allmänna medel ett tillägg till pensionen för pensionstagare, som är till arbete varaktigt oförmögen och vilkens årsinkomst ej uppgår för man till 300 och för kvinna till 280 kronor.

Pensionstillägget utgör för år räknat i fråga om pensionstagare, som ej åtnjuter någon inkomst eller vilkens årsinkomst ej överstiger 50 kronor, för man 150 och för kvinna 140 kronor, och i fråga om pensionstagare, vilkens årsinkomst överstiger 50 kronor, för man 150 och för kvinna 140 kronor med avdrag av halva årsinkomsten. Uppgår pensionstagarens årsinkomst till 50 men icke till 100 kronor, sker dock avdrag allenast med det belopp, varmed årsinkomsten överstiger 50 kronor.

Därjämte höjes pensionstillägget med 0,08 procent för varje krona av erlagda pensionsavgifter; dock att sådan höjning må äga rum allenast med hänsyn till pensionsavgift, som jämlikt 14 eller 15 § blivit tillfullo erlagd.

7 §.

Årsinkomst, som i 6 § avses, utgör all den inkomst av fast egendom, kapital eller arbete, som någon skäligen kan antagas komma att tillsvidare årligen åtnjuta utöver den pension honom enligt denna lag tillkommer.

Där inkomst helt eller delvis utgöres av naturaförmåner, iakttages, att för den, som av inkomsten har full om än torftig försörjning, års-

inkomsten ej må uppskattas till lägre belopp än 300 kronor för man och 280 kronor för kvinna, och att, där inkomsten ej räcker till full försörjning, årsinkomsten uppskattas till motsvarande lägre belopp, ävensom att årliga värdet av bostad ej må uppskattas till lägre belopp än 50 kronor. Där uppskattningen ej kan ske med ledning av dessa bestämmelser, verkställes densamma efter de i orten gällande priser eller efter andra grunder, som finnas tillämpliga.

I fråga om äkta makar skall, vid bestämmande av pensionstilläggs belopp, årsinkomsten för envar av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda årsinkomst.

8 §.

Befinnes någon, som på grund av varaktig oförmåga till arbete åtnjuter pension, sedermera icke längre vara till arbete varaktigt oförmögen, må efter omständigheterna pensionen eller, där pensionstillägg utgår, allenast tillägget indragas. Lag samma vare i fråga om pensionstillägg för den, som befinnes icke längre vara i riket mantalskriven.

Har för någon, som åtnjuter pensionstillägg, årsinkomsten ökats till sådant belopp, att rätt till pensionstillägg ej längre tillkommer honom, indrages tillägget. Sker eljest ändring i den inkomst, efter vilken pensionstillägget blivit bestämt, må tillägget i enlighet därmed ökas eller minskas, dock att dylik jämkning i pensions belopp ej må äga rum mer än en gång under varje år.

9 §.

I fråga om pensionsberättigad, som

a) avhämt sig eller undandolt inkomst eller egendom i uppsåt att erhålla pensionstillägg eller högre sådant tillägg än honom eljest skolat tillkomma;

b) visat tredska eller uppenbar försumlighet i fullgörandet av honom enligt denna lag åliggande avgiftsplikt;

c) uppenbarligen icke efter förmåga söker ärligen bidra till sin försörjning eller är hemfallen åt dryckenskap;

må sökt pensionstillägg icke beviljas och skall redan beviljat pensionstillägg indragas; dock att vederbörande pensionsnämnd må, efter prövning av omständigheterna, för fall, varom under a) och b) förmäles, undantagsvis medgiva pensionstillägg med minskat belopp.

Pensionstillägg eller del av pensionstillägg, som på grund av vad sålunda stadgats icke utgår till pensionstagare, skall, där pensionstagaren för sin försörjning anlitar allmänna fattigvården, för tid, under vilken fattigvård till honom utgår, tillfalla den kommun, till vilken han i fattigvårdshänseende hör, dock icke i vidare mån än som erfordras till täckande av kostnaderna för den lämnade fattigvården.

Pensionstillägg utgår ej för tid, under vilken pensionsberättigad undergår frihetsstraff, som ej understiger en månad, eller är intagen å tvångsarbetsanstalt. Har den pensionsberättigade anhöriga, vilka för sitt uppehälle äro beroende av honom, må dem medgivas rätt att under tiden uppbära pensionstillägget.

För tid, under vilken pensionstagare är intagen å allmän fattigvårds- eller sjukvårdsanstalt eller annan allmän anstalt, äger anstalten uppbära honom tillkommande pensionstillägg samt därav tillgodogöra sig kostnaderna för vården.

Där pensionstagare, för vilken inbetalning blivit på grund av bestämmelserna i 14 § gjord av kommun, för sin försörjning anlitar allmänna fattigvården, äger den kommun, till vilken han i fattigvårdshänseende hör, att för tid, under vilken fattigvården utgår, uppbära det belopp, som enligt de i 6 § första stycket angivna grunder motsvarar vad av kommun sålunda inbetalats, dock icke i vidare mån än som erfordras till täckande av kostnaderna för den lämnade fattigvården.

10 §.

Kostnaden för pensionstilläggen bestrides till tre fjärdedelar av staten och till en fjärdedel av landstingen och kommunerna efter fördelning dem emellan på sätt nedan stadgas.

En åttondel av kostnaden fördelas emellan samtliga kommuner sålunda, att varje kommun bestrider åttondelen av pensionstillägget för pensionstagare, som var i kommunen mantalsskriven vid den tid, från vilken tillägget bestämts att utgå, och att, där tillägget blivit jämlikt 8 § ökat, åttondelen av ökningen bestrides av den kommun, i vilken pensionstagaren då var mantalsskriven. Minskas pensionstillägg, till vilket två eller flera kommuner lämna bidrag, skola dessa kommuners andelar i återstående beloppet bestämmas efter förhållandet mellan deras förutvarande bidrag.

En åttondel av kostnaden fördelas mellan landstingen och de städer, som icke deltaga i landsting, sålunda, att varje landsting bidrager

med ett belopp, motsvarande vad som enligt ovan stadgade grunder belöper å de i landstinget deltagande kommunerna, och att varje stad, utöver det belopp, som enligt samma grunder skall av staden gäldas, ytterligare bidrager med ett lika stort belopp.

Kommunernas och landstingens andelar i pensionskostnaden uträknas av pensionsstyrelsen. Angående tid och sätt för gäldande av dessa andelar förordnas av Konungen.

Om fonden.

11 §.

Pensionsavgifterna ingå till en fond, vilken förvaltas enligt grunder, som bestämmas av Konung och Riksdag.

12 §.

Inom fem år efter det lagen trätt i kraft och sedermera minst en gång vart tionde år skall genom pensionsstyrelsens försorg anställas en på vetenskaplig sannolikhetsberäkning grundad undersökning, huruvida genom de föreskrivna pensionsavgifterna kunna för dem, som först därefter bliva avgiftspliktiga, beredas de pensioner, som enligt bestämmelserna i 6 § första stycket motsvara dessa avgifter.

I sammanhang med sådan undersökning skall tillika verkställas utredning, huruvida fonden är så stor, att den minst motsvarar kapitalvärdet av alla de utbetalningar, som med dess medel skola bestridas.

Om pensionsavgifternas erläggande.

13 §.

Den avgift av tre kronor om året, som skall av envar avgiftspliktig erläggas, uppbäres av den kommun, där den avgiftspliktige är mantalsskriven. Uppbörden ombesörjes av den myndighet inom kommunen, som förrättar uppbörden av kommunalutskylderna.

De pensionsavgifter av två, fem och tio kronor, som enligt 4 § åligga vissa avgiftspliktiga, debiteras och uppbäras i samband med kronoutskylderna.

Där så skäligen provas, äger Konungen för viss kommun förordna, att jämväl uppbörden av de i första stycket av denna § omförmälda avgifter skall verkställas i samband med kronuppbörden.

14 §.

För det i 13 § första stycket omförmälda ändamål skall varje år, sedan mantalslängden för kommunen blivit i stadgad ordning justerad, av mantalsskrivningsförrättaren uppgöras förteckning över de i längden upptagna personer, som vid årets början uppnått femton men icke sextiosex års ålder. I förteckningen, som uppgöres enligt fastställt formulär, anges för varje person namn, födelseår och dag, civilstånd, yrke samt bostad, varjämte för envar, som under nästföregående år varit undantagen från avgiftsplikt, anteckning göres härom.

Förteckningen tillställs taxeringsnämndens ordförande samtidigt med att den justerade mantalslängden enligt gällande författning till honom överlämnas. Sedan förteckningen kommit taxeringsnämnden tillhanda, beslutar nämnden, på grund av upplysningar från vederbörande pensionsnämnd angående de personer, som äro berättigade till pension eller understöd, samt med hänsyn till de förhållanden, som enligt 5 § andra och tredje styckena medföra undantagande från avgiftsplikt, för varje i förteckningen upptagen person, huruvida för året avgiftsplikt må åligga honom, varjämte om besluten anteckning göres i förteckningen.

Senast fem dagar efter det taxeringsnämndens arbete för året avslutats, överlämnas förteckningen till den kommunala uppbördsmyndigheten, som ombesörjer, att avskrift av densamma hålles tillgänglig för allmänheten under tiden från och med den 1 till och med den 10 juli å ställe, som minst fjorton dagar förut kungöres i kyrkan och tillika på annat lämpligt sätt tillkännagives. Härigenom skall envar som vederbör anses hava erhållit del av förteckningens innehåll.

Den pensionsavgift av tre kronor, som i 13 § första stycket avses, erlägges därefter före utgången av juni månad nästföljande år i den ordning, som av kommunen bestämmes. Har avgiftspliktig icke erlagt avgiftens hela belopp, skall likväl vad av honom inom nämnda tid må hava erlagts tagas i beräkning vid bestämmande av pensions belopp enligt 6 § första stycket.

De erlagda avgifterna redovisas och inbetalas till den i 11 § omförmälda fonden. Kommunen är därjämte skyldig att till samma fond redovisa och inbetala ett belopp, motsvarande avgifter, som icke blivit

erlagda. Vad av kommunen sålunda inbetalats må icke tagas i beräkning vid bestämmande av pensionsbeloppet.

Sker uppbörden på sätt i 13 § sista stycket omförmäles, svarar kommunen även i sådant fall på sätt ovan stadgats för de pensionsavgifter av tre kronor eller delar därav, som icke blivit erlagda.

För ej erlagd pensionsavgift eller del därav äger kommunen fordran hos den avgiftspliktige.

Den ovannämnda förteckningen, försedd med uppgift om den avgift eller del därav, som av avgiftspliktig erlagts och enligt vad ovan stadgats må tagas i beräkning vid bestämmande av pensions belopp, insändes av kommunens uppbördsmyndighet till pensionsstyrelsen före utgången av juli månad.

Där så provas nödigt, äger Konungen för viss kommun bestämma annan ordning för förteckningens uppgörande än ovan stadgas.

Närmare bestämmelser angående tid och sätt för ovan föreskrivna redovisning och inbetalning till den i 11 § omförmälda fonden meddelas av Konungen.

15 §.

För verkställande av uppbörd, som i 13 § andra och tredje styckena omförmäles, skall av vederbörande taxeringsnämnd i taxeringslängden för året angående varje avgiftspliktig antecknas beloppet av den avgift, som skall av honom i sammanhang med kronouppbörden erläggas.

Pensionsavgift, som i denna § avses, må kunna av avgiftspliktig särskilt erläggas. Närmare bestämmelser härom meddelas av Konungen.

Pensionsavgift, varom i 13 § andra stycket sägs, må ej erläggas och ej heller utsökas, sedan sex månader förflutit efter utgången av det år, under vilket avgiften blivit påförd. Har sådan pensionsavgift allenast till en del av sitt belopp erlagts eller indrivits, tages likväl den del i beräkning vid bestämmande av pensions belopp enligt 6 § första stycket.

Varje år skall före den 1 september genom uppbördsmyndigheten till pensionsstyrelsen insändas uppgift enligt fastställt formulär om de för nästföregående år enligt denna § erlagda och indrivna pensionsavgifter.

16 §.

Ändring i taxeringsnämnds beslut enligt 14 eller 15 § må av enskild sakägare ävensom av kommun samt av ombud, varom i 27 § förmäles,

sökas genom besvär inom tid och i den ordning, som angående besvär över taxeringsnämnds beslut är stadgat, dock att, där ändring sökes i beslut rörande fråga, huruvida någon skall på grund av varaktig oförmåga till arbete undantagas från erläggande av pensionsavgift, dessa besvär skola anföras hos pensionsstyrelsen och inlämnas till vederbörande pensionsnämnd före utgången av juli månad. Har pensionsavgift blivit den klagande påförd, är han ändock skyldig att erlägga avgiftsbeloppet med rätt att återfå vad han finnes hava för mycket erlagt.

Har ändring i beslut, varom här är fråga, gjorts av annan myndighet än pensionsstyrelsen, skall genom den myndighets försorg anmälan härom ofördröjligen ske hos pensionsstyrelsen.

Menar någon, vilken pensionsavgift påförts, att för honom sedermera sådant förhållande inträtt, att han, då avgiften skall erläggas, bör undantagas från avgiftsplikt, må frågan hänskjutas till ordföranden i vederbörande pensionsnämnd. Den, som med ordförandens utlåtande ej åtnöjes, må underställa frågan pensionsnämndens avgörande. Intill dess nämndens beslut i ämnet meddelats, skall det besked, som ordföranden givit, lända till efterrättelse.

17 §.

Den envar avgiftspliktig åliggande pensionsavgift av tre kronor erlägges av gift man för hustru, där hon ej vunnit boskillnad, och är fader ansvarig för erläggandet av sådan pensionsavgift för barn under aderton år, som är hos honom mantalsskrivet.

18 §.

Innehar avgiftspliktig vid tid, då pensionsavgift skall av honom erläggas, tjänst eller arbetsanställning hos arbetsgivare, och varder avgiften för den avgiftspliktige erlagd av arbetsgivaren, äger denne, mot avlämnande till den avgiftspliktige av bevis om avgiftens erläggande, av honom tillkommande kontant avlöning till ersättning för sitt utlägg innehålla det erlagda beloppet.

Har ersättningen ej sålunda uttagits inom sex månader efter det avgiften av arbetsgivaren erlagts, är all rätt till ersättning förfallen.

Om pensionsnämnder.

19 §.

Varje socken å landet samt varje stad ävensom varje köping, som utgör egen kommun, bildar ett pensionsdistrikt.

Hava två eller flera socknar på landet gemensam kommunalförvaltning, skola de samfällt utgöra ett pensionsdistrikt.

Där på grund av kommuns vidsträckthet eller folkmängd eller andra förhållanden så prövas lämpligt, må kommunen fördelas i två eller flera pensionsdistrikt. Beslut om sådan fördelning ävensom om upphävande eller förändring därav fattas å landet av kommunalstämma och i stad av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmän rådstuga.

Beslutet skall underställas Konungens befallningshavande, som äger att detsamma antingen oförändrat fastställa eller ock på anförda skäl ogilla.

20 §.

För varje pensionsdistrikt skall finnas en pensionsnämnd, bestående av en ordförande och ett jämnt antal ledamöter, högst sex.

Ordförande i pensionsnämnd och suppleant för honom förordnas av Konungens befallningshavande för fyra år i sänder.

Ledamöterna i pensionsnämnd, jämte ett lika antal suppleanter för dem, väljas varje gång för fyra år, å landet av kommunalstämma eller av kommunalfullmäktige, där sådana finnas, och i stad av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmän rådstuga. Vid val å kommunalstämma och allmän rådstuga iakttages, att varje röstande har en röst. Halva antalet av de utsedda ledamöterna samt halva antalet av suppleanterna avgå efter lottning vid slutet av andra året från det denna lag trätt i kraft. Avgår ledamot eller suppleant under den för honom bestämda tjänstgöringstid, anställs fyllnadsval; och bör den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den avgångne återstår.

Sedan val av ledamot eller suppleant ägt rum, skall underrättelse om den valdes namn och bostad ofördröjligen meddelas pensionsnämndens ordförande.

21 §.

Ordförande eller ordförandes suppleant samt ledamot eller ledamots suppleant i pensionsnämnd må endast den man eller kvinna vara, som är i kommunen boende och som uppnått myndig ålder samt är i besittning av medborgerligt förtroende och råder över sig och sitt gods. Gift kvinna vare ej på den grund, att hon står under mannens målsmanskap, obehörig att utöva uppdrag, varom nu är fråga.

Ej må annan kunna avsäga sig uppdrag, som nu nämnts, än ämbets- eller tjänsteman, som av sin befattning är hindrad att fullgöra uppdraget, den, som under de fyra sistförflutna åren tjänstgjort såsom ordförande eller ledamot i pensionsnämnd, samt den, som eljest uppgiver förhinder, som i fråga om ordförande av Konungens befallningshavande och i fråga om ledamot av vederbörande valkorporation godkännes.

22 §.

Pensionsnämnd har, förutom att i allmänhet övervaka denna lags efterlevnad inom pensionsdistriktet, att vid behandling av ärenden rörande pension förfara på sätt i 30 § angives samt att i övrigt ställa sig till efterrättelse bestämmelserna i denna lag och de föreskrifter, som angående pensionsnämnder av Konungen meddelas.

23 §.

Pensionsnämnd sammanträder minst en gång var tredje månad å tid och ställe, som nämnden bestämmer. Dessutom sammanträder nämnden på kallelse av ordföranden, så ofta han med avseende å inkomna ärendens antal och vikt finner det nödigt. Tid och ställe för sammanträde låte ordföranden minst fjorton dagar förut kungöra i kyrkan samt tillika på annat lämpligt sätt bringa till allmänhetens kännedom; varjämte ombud, som i 27 § omförmäles, skall om sammanträdet genom ordförandens försorg i god tid underrättas.

Ordföranden och ledamöterna äga, därest av vederbörande kommunalstämma eller, där kommunalfullmäktige finnas, av dessa eller i stad av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmän rådstuga, sådant beslutas, att av kommunens medel åtnjuta dels traktamentsersättning under såväl sammanträdes- som resedagar med högst fyra kronor om dagen, dels ock, då de icke äro bosatta å den ort, där nämnden samman-

träder, samt då skjuts, järnväg eller ångfartyg för resa till och från sammanträdesorten verkligen begagnats, resekostnadsersättning med högst lega för skjuts efter en häst eller för båtskjuts eller utgift för II klass å järnväg eller för salongsplats å ångfartyg.

24 §.

Pensionsnämnd må ej handlägga ärende, där icke, förutom ordföranden, minst två ledamöter äro tillstädes.

Inträffar för ordförande eller ledamot sådant hinder, att han ej kan inställa sig vid sammanträde, åligger det honom att därom ofördröjligen underrätta vederbörande suppleant; och vare sålunda underrättad suppleant skyldig att utan vidare kallelse infinna sig.

Ordförande, ledamot eller vederbörligen kallad suppleant, som utan av pensionsnämnden godkänt förhinder utebliver från nämndens sammanträde, ävensom ordförande eller ledamot, vilken vid inträffat förhinder uraktlåter att underrätta suppleant, skall till kommunens kassa böta, ordföranden eller hans suppleant tjugufem kronor samt ledamot eller hans suppleant fem kronor. Därest sammanträdet i anseende till de närvarande ledamöternas fåtalighet måste inställas eller upplösas, böte ledamot eller suppleant dubbelt. Om uttagande av sådana böter förordnar Konungens befallningshavande efter anmälan av ordföranden eller ledamot i vederbörande pensionsnämnd eller av pensionsstyrelsens ombud i orten.

25 §.

Å pensionsnämnds sammanträde skola till prövning företagas de sedan nästföregående sammanträde inkomna ärenden, och skall ärende genast avgöras, där icke nämnden för vederbörandes hörande eller eljest i följd av särskilda omständigheter finner uppskov oundgängligen erfordras. Dock skall i sådant fall ärendet bringas till slut å näst därpå följande sammanträde.

Äro vid omröstning rösterna lika delade, gäller den mening ordföranden biträder.

26 §.

Pensionsnämnds ordförande åligger att enligt fastställt formulär hålla register över gjorda framställningar och inkomna ansökningar samt föra förteckning över de pensionstagare, till vilkas pensionering kommunen enligt 10 § lämnar bidrag. Han förer vid nämndens sammanträden

protokoll eller är för dess ordentliga förande ansvarig; ombesörjer skriftväxlingen, emottager alla till nämnden ställda skrivelser och framställningar samt vårdar nämndens handlingar.

Ordföranden äger av kommunen tillgodonjuta gottgörelse för de honom genom uppdraget åsänkade kostnader, såsom för skrivmaterialier, postporto och skrivarehjälp.

Protokollet skall innehålla uppgift om de vid sammanträdet närvarande ledamöter av pensionsnämnden och i 27 § omförmälda ombud samt redogörelse för de ärenden, som vid sammanträdet förekommit, ävensom för de beslut, som av nämnden fattats.

Protokollet för varje sammanträde skall genast justeras; dock må pensionsnämnden särskilt för varje gång uppdraga åt två ledamöter att jämte ordföranden verkställa justeringen sist inom åtta dagar efter sammanträdet slut.

Sedan protokollet för sammanträde justerats, åligger det ordföranden att ofördröjligen till vederbörandes kännedom å förut kungjort ställe anslå de beslut, som fattats, och anses härigenom meddelande om besluten hava skett den dag anslag gjordes.

27 §.

För varje pensionsdistrikt skall finnas ett av pensionsstyrelsen förordnat ombud; dock må samma person kunna förordnas till ombud för flera pensionsdistrikt.

Ombud äger närvara vid vederbörande pensionsnämnds sammanträden och deltaga i överläggningarna, men ej i besluten. I övrigt har ombudet att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som varda av pensionsstyrelsen meddelade.

Landsting äger ock för pensionsdistrikt inom landstingsområdet utse ombud. För sådant ombud äge vad i denna lag är stadgat om pensionsstyrelsens ombud motsvarande tillämpning.

28 §.

Ändring i pensionsnämnds beslut må av enskild sakägare ävensom av kommun samt av vederbörande i 27 § omförmälda ombud sökas hos pensionsstyrelsen genom besvär, vilka skola ingivas till pensionsnämndens ordförande eller i betalt brev med allmänna posten vara till denne inkomna sist å trettionde dagen efter beslutets meddelande, den dagen oräknad, då sådant skedde. Ordföranden äge ock att över nämndens

beslut anföra besvär. Över inkomna besvär skall nämnden avgiva yttrande, varefter handlingarna i ärendet av ordföranden så snart ske kan insändas till pensionsstyrelsen.

Över pensionsstyrelsens beslut må klagan ej föras av enskild sakägare. Justitiekanslern eller efter justitiekanslerns medgivande kommun, pensionsnämnds ordförande och i 27 § omförmälda ombud må söka ändring i pensionsstyrelsens beslut hos Konungen genom besvär, vilka, vid talans förlust, skola före klockan tolv å trettionde dagen från den dag beslutet gavs, eller, om då är sön- eller helgdag, å nästa söcken- dag därefter ingivas till civildepartementet.

Om ansökning rörande pension.

29 §.

Ansökning rörande pension göres hos pensionsnämnden i det pensionsdistrikt, där sökanden senast blivit mantalsskriven.

Ansökningen, som avfattas enligt fastställt formulär, skall innehålla upplysningar angående sökandens arbetsförmåga och inkomster samt vad i övrigt till utredande av hans pensionsrätt må erfordras jämte en av sökanden undertecknad, på heder och samvete avgiven förklaring, att de lämnade upplysningarna äro med sanningen överensstämmande. Är sökanden ur stånd att själv avgiva sådan förklaring, skall riktigheten av upplysningarna intygas av två trovärdiga, med sökandens förhållanden förtrogna personer. Vid ansökningen fogas prästbevis angående sökandens ålder.

Där ansökning allenast avser pension enligt 6 § första stycket, är uppgift om sökandens inkomster ej erforderlig.

30 §.

Är ansökning gjord rörande pension, skall pensionsnämnden pröva de i ansökningen lämnade upplysningar och åberopade handlingar samt på grund av denna prövning och kända förhållanden besluta, huruvida sökanden äger rätt till pension, samt bestämma storleken av den årsinkomst, som skall läggas till grund för beräkning av pensions-tilläggs belopp.

Sedan den i 28 § första stycket stadgade besvärstid gått till ända, skall, evad besvär anförts eller icke, beslutet i ärendet jämte tillhörande handlingar av ordföranden ofördröjligen insändas till pensionsstyrelsen.

Där sökanden funnits berättigad till pension, skall pensionsstyrelsen beräkna och fastställa beloppet samt utfärda pensionsbrev, som genom nämndens försorg tillställas pensionstagaren. Uppgår det beräknade beloppet icke till sex kronor om året, må dock pension ej utgå och förty ej heller pensionsbrev utfärdas.

Finnes pensionsnämnds beslut strida mot denna lag, äger pensionsstyrelsen, där ej på grund av anförda besvär rättelse kan ske, att återförvisa ärendet till förnyad prövning.

Vad om ansökning rörande pension samt om handläggning av sådant ärende stadgats gäller i tillämpliga delar jämväl om ärende rörande ökning, minskning eller indragning av pension. Innan pensionsnämnd fattar beslut i ärende rörande minskning eller indragning av pension, skall nämnden lämna pensionstagaren tillfälle att yttra sig.

Om pensions utbetalande.

31 §.

Pension utgår från den dag rätt till pension inträtt, vilket, då annat förhållande ej visas, anses hava skett den dag pensionen sökes, till utgången av den månad, under vilken pensionstagaren avlidit eller pensionens indragning beslutats.

Lag samma vare i tillämpliga delar i fråga om ökning eller minskning av pension.

32 §.

Utbetalning av pension verkställs genom postanstalten i den ort, där pensionstagaren vistades, då ansökning om pension gjordes, därest icke i ansökningen uppgivits annan postanstalt. Anvisning å den postanstalt, genom vilken utbetalningen sker, skall lämnas i pensionsbrevet. Avflyttar pensionstagare till annan ort eller önskar pensionstagare eljest pensionens utbetalande genom annan än förut angiven postanstalt, må pensionsstyrelsen förordna om utbetalningens verkställande genom den postanstalt pensionstagaren uppgivit.

Pension skall utbetalas månadsvis; dock att utbetalning äger rum kvartalsvis, om pensionen uppgår till 30, men ej till 60 kronor, och halvårsvis, om pensionen uppgår till 15, men ej till 30 kronor, samt en gång om året, om pensionen understiger 15 kronor eller tillkommer någon, som flyttat ur riket. Utbetalning verkställs tidigast den 15 i varje månad eller, om den dagen inträffar å sön- eller helgdag, nästpåföljande söckendag, samt, där utbetalningen fördelas å längre terminer

än en månad, tidigast den 15 i sista månaden av varje termin eller, om den dagen inträffar å sön- eller helgdag, nästpåföljande söckendag.

Pensionsbelopp, som ej lyftats före utgången av året näst efter det, under vilket beloppet förfallit till betalning, vare förverkat och tillfalle den i 11 § omnämnda fonden.

Om understöd.

33 §.

Den, som efter fyllda femton år bliver till arbete varaktigt oförmögen, men för vilken avgifter till erhållande av pension icke blivit erlagda, ävensom den, vilken vid nämnda ålder redan är varaktigt arbetsoförmögen, äger erhålla understöd under villkor och med belopp, som angående pensionstillägg är i 6 § stadgat. Beträffande sådant understöd gäller även i övrigt i tillämpliga delar vad i denna lag är föreskrivet om pensionstillägg och om kostnaden för dess bestridande samt om ansökning rörande pension och om pensions utbetalande.

Om pension på grund av frivilliga avgifter.

34 §.

För att vid varaktig oförmåga till arbete och senast vid fyllda sextiosju år erhålla pension utöver vad ovan i denna lag stadgas, vare det envar svensk man eller kvinna, som fyllt femton år, medgivet att, på sätt Konungen bestämmer, erhålla försäkring genom erläggande av frivilliga avgifter. Dylika avgifter må för varje gång ej erläggas med mindre belopp än en krona eller, där högre belopp erlägges, annorlunda än med helt antal kronor, och ej heller må av någon under ett kalenderår avgifter erläggas till högre sammanlagt belopp än trettio kronor.

De frivilliga avgifterna ingå till den i 11 § omnämnda fonden. Till denna fond skall för varje år av statsmedel tillskjutas ett belopp, motsvarande en åttondel av summan av de under året erlagda frivilliga avgifter.

Årliga beloppet av pension enligt denna § skall för man utgöra för varje erlagd avgift en och en halv procent av avgiftens belopp för varje helt år, som förflutit från den dag avgiften erlades till den dag, från vilken pensionen utgår.

För kvinna beräknas pensionens belopp till fem sjättedelar av motsvarande belopp för man.

Finnes någon hava försummat att fullgöra honom enligt 4 § åliggande avgiftsplikt för år, varunder frivillig avgift för honom erlagts, skall vid bestämmande av pensionens belopp hänsyn ej tagas till den frivilliga avgiften i vidare mån än denna avgifts belopp må överstiga beloppet av den försummade avgiften.

Beträffande avgifter och pensioner, som i denna § avses, länder i tillämpliga delar till efterrättelse vad 12 § innehåller om verkställande av undersökning å vissa tider av pensionsvillkor och fond.

35 §.

Rätt till pension eller understöd enligt denna lag kan icke överlåtas och må förty ej för gäld tagas i mät.

36 §.

De närmare föreskrifter, som, utöver vad denna lag innehåller, finnas erforderliga för lagens tillämpning, meddelas af Konungen.

Övergångsbestämmelser.

37 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1914; dock att 3, 19—28 samt 36 §§ skola i tillämpliga delar ~~fländas~~ till efterrättelse från och med den 1 september 1913.

Rätt till understöd enligt 33 § tillkommer ej den, som vid tiden för lagens ikraftträdande fyllt sextiosju år, och ej heller den, som då fyllt femton år och är till arbete varaktigt oförmögen samt år 1913 under sammanlagt mer än fyra månader åtnjutit full försörjning av fattigvården, välgörenhetsinrättningar eller enskilda personer.

För dem, som före utgången av år 1918 förvärvat rätt till pensions-tillägg eller understöd eller till ökning därav, bestämmas beloppen av pensionstillägg, understöd och ökning till följande procent av eljest stadgade belopp, nämligen

för dem, som under år 1914 förvärvat sådan rätt, till 50 %									
» » » » » 1915 » » » » 60 »									
» » » » » 1916 » » » » 70 »									
» » » » » 1917 » » » » 80 »									
» » » » » 1918 » » » » 90 ».									

För den, som vid lagens ikraftträdande fyllt tjugofem år, skall den pension eller del därav, som jämlikt 6 § första stycket eljest skolat beräknas för man till trettio och för kvinna till tjugofyra procent av erlagda pensionsavgifter, i stället utgå med följande procent av dessa avgifter nämligen

för man, som fyllt 25, men icke 30 år, med 27 $\frac{1}{2}$ procent									
» » » » 30, » » 35 » » 25 »									
» » » » 35, » » 45 » » 22 $\frac{1}{2}$ »									
» » » » 45 år..... » 20 »									

och för kvinna, som fyllt 25, men icke 30 år, med 22 procent									
» » » » 30, » » 35 » » 20 »									
» » » » 35, » » 45 » » 18 »									
» » » » 45 år..... » 16 » .									

Den ökade kostnad, som av denna bestämmelse föranledes, bestrides av statsmedel.

2:o) **Lag**

om

ändrad lydelse av 17 kap. 12 § handelsbalken.

Härigenom förordnas, att 17 kap. 12 § handelsbalken skall erhålla följande ändrade lydelse:

12 §.

Därnäst have kronan företräde till lös egendom för gäldenärens utskylder sista och löpande året, de där ej för fast egendom utgå.

Sist skola med förmånsrätt ur gäldenärens egendom så i fast som löst gäldas med lika rätt sins emellan: kommunal- och stadsutskylder, av kyrkostämman eller kyrkofullmäktige beslutade avgifter till kyrka och skola samt härads- och landstingsmedel, samtliga dock endast för sista och löpande året; så ock vad enligt lag om allmän pensionsförsäkring kommun må hava utgivit på grund av gäldenärens underlåtenhet att erlägga pensionsavgift för sista och löpande året.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1914.

och 3:o) **Lag**

om

**ändrad lydelse av 2 § 2 mom. i lagen den 26 maj 1909 om
Kungl. Maj:ts regeringsrätt.**

Härigenom förordnas, att 2 § 2 mom. i lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt skall erhålla följande förändrade lydelse:

2:o) mål om beslut av landsting, av kommun, annan menighet eller deras representationer;

mål om nybyggnad, inredning eller reparation av allmän byggnad, som av menighet skall byggas och underhållas, om stället för sådan byggnads uppförande;

mål angående fattigvården;

mål angående allmän pensionsförsäkring.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1914.

Stockholm den 28 maj 1913.

Med undersåtlig vörtnad.
